

บทที่ 3

ผลการศึกษา

ในบทที่ 3 ผลการศึกษา จะนำเสนอผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีผลการศึกษาประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ จำนวน 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ระบบบริการสวัสดิการสังคมอื่นๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยประเด็นย่อยดังนี้

1. ประเทศที่ทำการศึกษา
2. ระบบสวัสดิการสำหรับคนพิการ
3. ระบบสวัสดิการสำหรับคนพิการที่แตกต่างจากประเทศไทย

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริการสวัสดิการสังคมอื่นๆ และสวัสดิการที่กำหนดไว้ในมาตรา 20 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบบริการสวัสดิการสังคมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตาม มาตรา 20 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริการสวัสดิการสังคมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการใหม่ ๆ นอกเหนือจากที่รัฐจัดให้ตาม มาตรา 20 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

ส่วนที่ 3 การดำเนินชีวิตของต้นกล้าต้นแบบคนพิการ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
2. การเป็นต้นกล้าต้นแบบคนพิการ

ส่วนที่ 4 การถ่ายทอดเรื่องราวต้นกล้าต้นแบบพิการผ่านสื่อรายการโทรทัศน์ โดยมีโครงสร้างการนำเสนอรายการสารคดีสั้นต้นกล้าต้นแบบคนพิการ ความยาว 2 นาที ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. บทโทรทัศน์ จำนวน 15 รายการ

ส่วนที่ 1 ระบบบริการสวัสดิการสังคมอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ใน มาตรา 20 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ในประเทศและต่างประเทศ

1. ระบบสวัสดิการในประเทศสหรัฐอเมริกา

1.1 ความเป็นมาสิทธิคนพิการในประเทศสหรัฐอเมริกา

พลเมืองชาวอเมริกันมากกว่า 60 ล้านคนเป็นผู้ประสบกับปัญหาความพิการทางกายภาพหรือ ความพิการทางจิตใจ อีกแนวโน้มนี้มีความเป็นไปได้ที่จะเพิ่มขึ้นในทุกๆปี จากรายงานการศึกษา ผู้ พิการได้ถูกแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ (Discrimination) จากคนปกติในสังคม ซึ่งสามารถเจอได้ในด้าน การจ้างงาน การหาที่อยู่อาศัย สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ การศึกษา การเดินทาง การสื่อสาร การพักผ่อนหย่อนใจ บริการทางสุขภาพ การออกเสียงเลือกตั้ง และการเข้าถึงและได้รับบริการ สาธารณะอย่างเท่าเทียมกับบุคคลปกติ ปัญหาเหล่านี้ได้แตกต่างออกไปจากปัญหาเรื่องเชื้อชาติที่ เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ในประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากปัญหาคคนพิการในตอนแรกขาดระเบียบหรือ กฎหมายมารองรับและขจัดปัญหาดังกล่าว ด้วยเหตุผลนี้คนพิการได้ประสบกับปัญหาการเลือกปฏิบัติ หลายรูปแบบ เช่น

- 1) จากการกีดกันโดยบุคคล
- 2) การกีดกันที่เกิดขึ้นโดยผลของสถาปัตยกรรมการออกแบบอาคารสถานที่ที่ไม่อำนวยความสะดวกต่อความสะดวก
- 3) การขนส่งเดินทาง
- 4) อุปสรรคทางด้านอุปกรณ์การสื่อสาร
- 5) กฎเกณฑ์การปกป้องคุ้มครองคนพิการที่มีมากเกินไปจนกลายเป็นการกีดกัน
- 6) ความล้มเหลวของรัฐจากการที่ไม่สามารถปรับปรุงและสร้างความสะดวกได้
- 7) การกำหนดคุณสมบัติการทำงาน
- 8) การกีดกันที่เป็นผลให้ไม่ได้รับบริการ กิจกรรม การฝึกอบรม ประโยชน์ อาชีพ
- 9) โอกาสอื่นเป้าหมายของการคุ้มครองคนพิการควรมุ่งไปที่การสร้างความเป็นธรรมและโอกาส (Equality and opportunity)
- 10) การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ (Full participation)
- 11) การมีชีวิตที่เป็นตัวของตัวเอง (Independent living)
- 12) การมีฐานะทางเศรษฐกิจอย่างพอเพียง (Economic Self-Sufficiency)
- 13) ขจัดปัญหาของการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม (Unfair discrimination and prejudice)

2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ คือ “พระราชบัญญัติพลเมืองชาวอเมริกันกับคนพิการ” หรือ “The American with Disabilities Act”

หลักการของกฎหมายจะเป็นการห้ามนายจ้างในภาคเอกชน รัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ และสหภาพแรงงาน กระทำการกระทำที่เป็นการกีดกัน (Discrimination) แก่ผู้พิการจากการสมัครเข้าทำงาน หรือการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพการจ้าง ซึ่งนิยามของ คนพิการในแต่ละประเทศอาจจะมีความคลาดเคลื่อนไม่เหมือนกันซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นได้นิยามความหมายของคนพิการไว้ดังนี้

1. คนพิการ คือ คนซึ่งมีความบกพร่องทางด้านกายภาพหรือทางด้านจิตใจซึ่งในสาระสำคัญของความบกพร่องนี้ทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมหลักในชีวิตประจำวันและหมายถึงบุคคลที่ไม่ใช่ผู้เยาว์ ซึ่งมีความบกพร่องดังกล่าว มีตัวอย่างเช่น มีความบกพร่องการมองเห็น มีปัญหาเกี่ยวกับการได้ยิน การพูด การเดิน การหายใจ การใช้มือ การเรียนรู้ ในการที่จะดูแลผู้อื่นหรือในการทำงาน บุคคลที่มีปัญหาโรคชัก อัมพาต มีปัญหาการพัฒนาการทางสมองซ้ำการเรียนรู้ซ้ำ อาจได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนี้ แต่ผู้ที่มีปัญหาทางระบบสมองในระยะสั้นและไม่เป็นปัญหาหนัก หรือแขนขาหัก หรือผู้ติดเชื้อ ไม่ได้ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายนี้

2. คนพิการ คือ คนซึ่งมีประวัติว่ามีความบกพร่อง หมายถึงบุคคลเช่น เคยมีประวัติเป็นมะเร็ง หรือผู้ที่เคยมีประวัติการเจ็บป่วยทางสมอง เป็นต้น

3. คนพิการ คือ คนซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความบกพร่อง ความหมายในส่วนนี้มุ่งคุ้มครองผู้ซึ่งความสามารถถูกจำกัด แม้ว่าไม่เป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางกายหรือทางจิตก็ตาม เช่น ผู้ซึ่งมีร่างกายพิการ ซึ่งนายจ้างไม่ยอมรับเข้าทำงานเนื่องจากนายจ้างเกรงว่าจะเกิดปฏิกิริยาที่ไม่ดีต่อผู้ร่วมงาน อื่นกฎหมายต้องการให้สังคมได้รับประโยชน์จากบุคคลผู้พิการจากการที่ผู้พิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม นอกจากนี้แล้วกฎหมายยังเป็นการให้หลักประกันสิทธิแก่คนพิการทำนองเดียวกับสิทธิอื่นๆ ของพลเมือง (Civil rights) ให้หลักประกันในเรื่องความเสมอภาคในการที่จะได้รับความสะดวกเช่นเดียวกับบุคคลอื่น โอกาสในการทำงาน และการเดินทาง การได้รับบริการจากรัฐ การสื่อสาร

ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายนายจ้างใดบ้างที่จะอยู่ภายใต้กฎหมายนี้ ได้กำหนดเป็นระยะๆ ห้ามการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานทุกเรื่อง ตั้งแต่การรับสมัคร การให้เงินเดือน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง การฝึกอบรม การให้ออกจากตำแหน่ง

นอกจากนี้แล้วผู้ที่ จะได้รับการคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติในการจ้างแรงงาน จะได้แก่ “Qualified individuals with disabilities” และกฎหมายยังให้ความคุ้มครองรวมถึงบุคคลผู้ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าวที่ดูแลคนพิการด้วย ดังนี้

1. ใครคือคนพิการที่ผ่านเกณฑ์คุณสมบัติ (Qualified individual with a disability) บุคคลดังกล่าวคือผู้ที่มีฝีมือทักษะในการทำงานอย่างถูกต้อง มีประสบการณ์ มีการศึกษา หรือมีคุณสมบัติครบถ้วนตามความต้องการของนายจ้าง และสามารถทำงานให้นายจ้างในส่วนสำคัญ (Essential functions) ได้ ไม่ว่าจะมียุทธวิธีช่วยเหลืออำนวยความสะดวกหรือไม่ก็ตาม ซึ่งการที่กำหนดไว้เช่นนี้ก็

เพื่อให้นายจ้างจะอ้างว่าไม่มีคุณสมบัติไม่ได้ แม้ว่าจะทำงานไม่ได้ในส่วนเล็กๆ น้อยๆ ของงาน โดยสรุปแล้วหมายความว่าคนพิการต้องมีคุณสมบัติตรงกับงานด้วย และก็ไม่ได้หมายความว่าเมื่อมีการมาสมัครงาน นายจ้างจะต้องให้ลำดับความสำคัญต่อผู้พิการก่อนเสมอ เพียงแต่ว่าการรับเข้าทำงานนั้นจะต้องไม่เป็นไปด้วยเหตุผลที่เป็นผู้พิการ นายจ้างจำเป็นต้องรับผู้พิการเข้าทำงานทุกกรณีหรือไม่จำเป็น นายจ้างสามารถเลือกผู้สมัครที่มีคุณสมบัติตรงตามที่นายจ้างต้องการได้

2. ใครคือผู้ซึ่งมีความความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคนพิการบุคคลดังกล่าวได้รับการคุ้มครองเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับผู้พิการที่จะถูกกีดกันจากหน้าที่การงานหรือจากการกระทำใดๆ ที่เป็นอคติเนื่องมาจากการให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน เช่น สามีหรือภริยาของผู้พิการถูกกีดกันจากการรับเข้าทำงานด้วยเหตุที่เกรงว่าจะลางานหรือหยุดงานบ่อยครั้งเพื่อดูแลผู้พิการ รวมทั้งคุ้มครองผู้ทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครในการช่วยเหลือผู้ติดข้อเอดส์เพื่อจากการช่วยเหลือหรือการเข้าสมาคมกับบุคคลดังกล่าวในการเข้าสมัครงาน นายจ้างจะถามได้แต่ถึงเรื่องความสามารถเท่านั้น หากจะต้องการการรับรองทางการแพทย์ ก็จะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการทำงาน และต้องเป็นเรื่องปรกติที่ลูกจ้างอื่นๆ ก็ต้องมีการรับรองทางการแพทย์เช่นนั้นเช่นกัน กฎหมายฉบับนี้จะไม่ให้การสนับสนุนผู้พิการที่ใช้ยาเสพติดโดยผิดกฎหมาย และนายจ้างก็สามารถตรวจสอบก่อนรับเข้าทำงานได้แต่ AIDS and HIV ได้รับการคุ้มครองกฎหมายนี้ไม่ได้เข้าแทนที่กฎหมายสาธารณสุขอื่น ซึ่งผู้พิการก็ยังคงมีสิทธิได้รับการสงเคราะห์ตามความหมายว่าด้วยการนั้น กฎหมายฉบับนี้เพียงแต่ให้ความคุ้มครองคนพิการว่าจะได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันกับบุคคลอื่น

การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม (Reasonable accommodation) หมายถึง การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในการทำงานเพื่อให้คนพิการที่มีคุณสมบัติที่ต้องการสามารถปฏิบัติงานได้ และมีความหมายรวมถึงการที่จะปรับปรุงเพื่อให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสในสภาพแวดล้อมการทำงานเช่นเดียวกับคนปรกติด้วย เช่น การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก ปรับปรุงโครงสร้างวิธีการทำงานให้เหมาะสม ปรับปรุงตารางเวลาทำงาน ปรับปรุงเครื่องมือเครื่องมือนให้เหมาะสม จัดหาผู้อ่านออกเสียงให้ฟังหรือล่ามมือ หรือปรับปรุงโปรแกรมการฝึกอบรม แต่ต้องหมายความว่าคนพิการนั้นต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการทำงานในตำแหน่งนั้นเสียก่อน แต่ นายจ้างก็ไม่จำเป็นต้องลดปริมาณหรือคุณภาพของงานของตนลงเพื่อคนพิการ หรือขนาดต้องเข้าไปช่วยจัดหาแว่นตาหรือเครื่องมือช่วยฟัง การปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงานนี้จะขึ้นอยู่กับแต่ละกรณีไป การที่จะต้องจัดหาให้มากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ (Effectiveness) เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกนั้นจะช่วยให้ผู้พิการสามารถทำงานได้หรือไม่ เช่น ถ้าสถานที่ประกอบการมีทางเดินไม่กว้างพอสำหรับรถเข็นจะเข้าไปได้ก็ควรต้องปรับปรุง นายจ้างไม่มีหน้าที่จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการทุกๆ ไป การจัดหาจะเป็นการจัดหาให้แก่คนพิการที่นายจ้างรับเข้าทำงานนี้เท่านั้น จึงเป็นเรื่องแล้วแต่กรณี และหากลูกจ้างผู้พิการไม่เรียกร้องแล้วนายจ้างก็ไม่ต้องจัดหาหรือปรับปรุงอย่างใด และหากลูกจ้างต้องการ แต่ไม่ได้ให้รายละเอียดมา ก็จะต้องมาพิจารณาจัดหาร่วมกัน ขอบเขตการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมมีอยู่เพียงใด ประการแรก คือ ลูกจ้างนั้นต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและเป็นที่ยอมรับหรือรับรู้ของนายจ้าง นายจ้างไม่ต้องจัดหา หากการจัดหาที่ก่อให้เกิดภาระอย่างยิ่ง

(equal hardship) ต่อระบบการผลิตหรือระบบการประกอบกิจการของนายจ้าง ภาระดังกล่าวนี้อาจจะพบว่ามีค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการปรับปรุงเมื่อพิจารณาร่วมกับองค์ประกอบอื่นๆ ด้วยแล้ว เช่น ลักษณะหรือขนาดของสถานประกอบการ

การบังคับการของกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา

Equal Employment Opportunity Commission จะทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือนายจ้างให้ปฏิบัติตามกฎหมายนี้ แทนที่จะให้มีการฝ่าฝืนและนำคดีไปสู่ศาลคณะกรรมการนี้ หรือ State Human Rights Agencies ที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการดังกล่าว จะเป็นผู้รับการร้องเรียน การเยียวยา มีผลต่อการมีจ้างงาน การให้กลับคืนสถานะเดิม การให้จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก ค่าเสียหายอาจเป็นเงิน ค่าเสียหายเป็นเงินที่ขาดรายได้ในอนาคต ค่าขาดความสะดวก การลงโทษทางอาญาแก่บุคคลที่มีการกระทำนั้นกระทำโดยชั่วร้ายจงใจ

ผลกระทบสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในประเทศสหรัฐอเมริกา

- **การจ้างงาน** กำหนดให้นายจ้างผู้มีลูกจ้างมากกว่าหรือเท่ากับสิบห้าคน ให้เปิดโอกาสให้ผู้พิการมีสิทธิในการรับการจ้างงานและผลประโยชน์เช่นเดียวกับลูกจ้างปกติ
- **กิจกรรมของรัฐ** กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกขนาดจัดเตรียมและให้โอกาสกับผู้พิการให้ได้รับความสะดวกและโอกาสที่เท่าเทียมกันเช่นเดียวกับบุคคลปกติในการได้รับการบริการของรัฐอาทิเช่น การศึกษาภาครัฐ การขนส่งมวลชน การเลือกตั้ง เป็นต้น
- **การขนส่งมวลชน** เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติเหมาะสมและไม่เลือกปฏิบัติแก่ผู้พิการตลอดจนต้องจัดเตรียมซื้อหรือแก้ไขรถขนส่งมวลชนให้ผู้พิการสามารถใช้บริการได้อย่างสะดวกและเข้าถึง นอกจากนี้ยังควรจัดเตรียมรถพาราทรานซ์ ในการขนส่งผู้พิการที่ไม่สามารถใช้ระบบบริการสาธารณะในเบื้องต้น (พาราทรานซ์คือรถบริการที่จะรับและส่งผู้พิการจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง)
- **ที่พักอาศัยและสถานบริการ** กำหนดให้ผู้ที่เป็นเจ้าของที่พักอาศัยและสถานบริการต่างๆ ที่ให้การเช่าและบริการให้จัดเตรียมบริการให้เหมาะสมแก่คนพิการและต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุเกี่ยวกับมาตรฐานทางสถาปัตยกรรมสำหรับอาคารใหม่หรือปรับปรุงแก้ไขอาคารให้มีความเหมาะสม ปรับปรุงนโยบายในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพกับคนพิการที่มีปัญหาในการได้ยินและการพูดตลอดจนการจัดสิ่งกีดขวางที่เป็นอุปสรรคแก่คนพิการ

- ระบบโทรคมนาคม กำหนดให้ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จัดเตรียมระบบในประเทศให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการที่มีปัญหาในการสื่อสารตลอด 24 ชั่วโมง 7 วันทำการ โดยระบบจะช่วยผู้บริการในการสื่อสารสู่บุคคลที่สาม
 - พระราชบัญญัติโทรคมนาคม ตามกฎหมายมาตรา 255 และมาตรา 251 (a) (2) แห่งพระราชบัญญัติการสื่อสารของปี 1934 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมในปี 1996 กำหนดให้ผู้ผลิตอุปกรณ์โทรคมนาคมและผู้ให้บริการโทรคมนาคมจัดเตรียมและตรวจสอบว่าอุปกรณ์สามารถให้ผู้พิการเข้าถึงและใช้งานได้ อุปกรณ์การสื่อสารหมายถึงโทรศัพท์มือถือ วิทยุติดตามตัว บริการรอสาย และ call center

2. ระบบสวัสดิการในประเทศฝรั่งเศส

2.1 ความเป็นมาสิทธิของคนพิการในประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสได้ให้ความสำคัญกับคนพิการมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว โดยเริ่มให้ความสำคัญกับความพิการอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการทหารก่อนและขยายขอบเขตไปจนถึงการรับรองสิทธิของคนพิการและการเยียวยาให้ความช่วยเหลือความรับผิดชอบต่อคนพิการเป็นภารกิจหน้าที่ประการหนึ่งที่รัฐต้องให้ความสำคัญ และรัฐควรมีการกำหนดแนวนโยบายดังกล่าวให้สอดคล้องหรือสะท้อนว่ารัฐให้ความสำคัญกับคนพิการ

กล่าวได้ว่ารัฐบัญญัติว่าด้วยความเสมอภาคในสิทธิและโอกาส การมีส่วนร่วม และความเป็นพลเมืองของคนพิการ ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 เป็นกฎหมายสำคัญเพื่อปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการรับรองสิทธิของคนพิการให้สอดคล้องกับแนวคิดและสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ การให้คนพิการพึ่งพาตนเองได้มุ่งเน้นการแก้ไขที่ปัจจัยหลักสำคัญ 3 ประการ คือ สุขภาพ การศึกษา และการประกอบอาชีพ เพื่อให้คนพิการมีอิสระในการวางแผนชีวิตของตนเองโดยรัฐให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อปรับระดับเงินรายได้ของคนพิการและให้โอกาสคนพิการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างแท้จริง จึงได้มีการปรับปรุงเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่งานศึกษาสำหรับเด็กและวัยรุ่นพิการ รวมไปถึงการประกอบอาชีพ การขนส่งโดยสาร และกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้ยังได้กำหนดกรอบเรื่องสิทธิได้รับการชดเชยรูปแบบใหม่ โดยการกำหนดรูปแบบของการรับภาระของหน่วยงานในระดับประเทศ และกำหนดแนวนโยบายใหม่เกี่ยวกับคนพิการซึ่งอยู่บนพื้นฐานหลัก 4 ประการ คือ (1) การกำหนดนิยามใหม่เกี่ยวกับสภาพความพิการ (2) การกำหนดช่องทางให้คนพิการสามารถใช้สิทธิพื้นฐานเช่นเดียวกับพลเมืองทั่วไป (3) สิทธิที่จะได้รับการชดเชย และ (4) ธรรมเนียมปฏิบัติใหม่ที่เชื่อมโยงคนพิการกับตัวแทนของคนพิการให้มีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น

2.2 หลักพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการในประเทศฝรั่งเศส

หลักพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการในประเทศฝรั่งเศส มีดังนี้

1. หลักเรื่องความรับผิดชอบร่วมกัน กฎหมายได้วางหลักเรื่องความรับผิดชอบร่วมกันขององค์กรระดับชาติทุกภาคส่วนเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ โดยกำหนดบังคับให้ต้องมีการรับรองให้คนพิการมีช่องทางที่สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและสามารถใช้สิทธิในฐานะพลเมืองได้เช่นเดียวกับพลเมืองทุกคน นอกจากนี้ รัฐจะต้องรับรองความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อคนพิการในทุกท้องที่และจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายระยะยาวสำหรับการปฏิบัติการดังกล่าวด้วย (มาตรา L. 114-1 ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว)

2. สิทธิได้รับการชดเชยจากผลกระทบเนื่องจากความด้อยโอกาส คนพิการมีสิทธิได้รับการชดเชยผลกระทบอันเนื่องมาจากข้อเสียเปรียบที่เป็นอุปสรรค ไม่ว่าจะเป็นโดยกำเนิดหรือโดยลักษณะของความบกพร่องทางร่างกายหรือปัญญาอายุ หรือวิถีการดำรงชีวิต กฎหมายได้มีการวางแนวทางการชดเชยผลกระทบดังกล่าว ได้แก่ การรับรองบุตร การเข้าเรียนในสถานศึกษา การได้รับข้อมูลการศึกษา การประกอบอาชีพ การจัดระเบียบเรื่องที่พักอาศัย หรือการวางกรอบการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นพลเมืองและใช้ความสามารถที่มีอยู่ของตนเอง

3. การรับรองให้คนพิการใช้ความสามารถของตนและช่วยเหลือตนเองได้ มาตรา L. 114-1 กำหนดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการรับรองให้คนพิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามความสามารถของตน และเป็นการรับรองให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนแก่ครอบครัวและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับคนพิการ เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกในการเดินทางหรือเคลื่อนย้ายของคนพิการ และกำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อพัฒนาปรับปรุงบริการขนส่งมวลชนสาธารณะหรือปรับปรุงการจัดระเบียบให้เหมาะสมขึ้นเป็นลำดับในเรื่องมาตรฐานหลักเกณฑ์ของการสร้างยานพาหนะเพื่อการบริการสาธารณะรวมทั้งการจัดระเบียบเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะในเขตใจกลางเมืองจะต้องจัดการให้คนพิการสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในสถานที่ดังกล่าวได้ด้วย (L. 114-3-1)

4. การกำหนดความรับผิดชอบของสถานพยาบาล การเยียวยาแก้ไขความเสียหายสำหรับคนที่เกิดมาพิการอันเนื่องมาจากความผิดพลาดทางการแพทย์เป็นผลโดยตรงที่ทำให้เกิดความพิการหรือทำให้พิการหนักขึ้น หรือมีผลทำให้ไม่สามารถเยียวยารักษาให้เสียหายน้อยลงได้ ให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบทางวิชาชีพหรือความรับผิดชอบของสถานพยาบาลที่ได้ยอมรับไว้แก่บิดามารดาของบุตรที่เกิดมาพิการโดยแพทย์ไม่ได้แจ้งไว้ในขณะที่มีการตั้งครรภ์เกี่ยวกับความผิดปกติทางร่างกาย บิดามารดาสามารถเรียกร้องค่าชดเชยความเสียหายได้ แต่ความเสียหายนี้ไม่รวมไปถึงภาวะทั่วไปอันเนื่องมาจากความพิการที่จะมีอยู่ตลอดชั่วชีวิตของเด็กพิการนั้น ซึ่งการชดเชยดังกล่าวเป็นภาระของหน่วยงานด้านความรับผิดชอบร่วมกันระดับชาติ

2.3 นโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการในประเทศฝรั่งเศส

แนวนโยบายของรัฐโดยแบ่งออกเป็น 4 เรื่องหลักที่สำคัญ คือ นโยบายเกี่ยวกับสุขภาพ การศึกษา การทำงาน และการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งประเทศฝรั่งเศสนั้นได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคนพิการมีมานานแล้ว แบ่งแนวนโยบายที่สำคัญได้เป็น 5 ระยะ คือ

1. ตั้งแต่ที่มีการสร้างโรงพยาบาลในยุคสมัยกลาง (Hôtel-Dieu au Moyen-Age) จนถึงการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณชนใน ค.ศ. 1889 โรงพยาบาลในสมัยกลางให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยากไร้และไร้ที่พึ่งของสังคม เริ่มจากทหารผ่านศึก ในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้มีการสร้างสถานันทหารผ่านศึก (Institution des Invalides) เพื่อให้ที่พักรักษาตัวแก่ทหารผ่านศึกซึ่งมีสภาพพิการจากการปฏิบัติหน้าที่ ต่อมาใน ค.ศ. 1790 สภาร่างรัฐธรรมนูญได้รับรองหลักแนวคิดเรื่องหน้าที่ของรัฐในการให้ความช่วยเหลือสังคมเป็นครั้งแรก ซึ่งมีผลทำให้แนวนโยบายของรัฐเริ่มขยายขอบเขตออกไปให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์และการศึกษาแก่ผู้ป่วยทางจิตและเด็กปัญญาอ่อนในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 และเป็นที่มาของกฎหมายหลายฉบับเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ชราและผู้ทุพพลภาพในสมัยต่อมา

2. ช่วงต้นศตวรรษที่ 20 จนถึงการยอมรับเรื่องสิทธิที่จะได้รับการชดเชย รัฐบัญญัติเกี่ยวกับอุบัติเหตุจากงานในหน้าที่กำหนดให้นายจ้างต้องรับผิดชอบเป็นกรณีพิเศษสำหรับความทุพพลภาพที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงานโดยการจ่ายเงินชดเชยให้แก่ลูกจ้าง มีการปรับปรุงอัตราค่าความช่วยเหลือสำหรับผู้ประสบภัยจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ในรูปแบบของเบี้ยเลี้ยงชีพสำหรับความทุพพลภาพ นอกจากนี้ มีการสร้างระบบประกันสังคมเพื่อคุ้มครองผู้มีเงินเดือนประจำจากความเจ็บป่วยและอุบัติเหตุที่มีได้เกี่ยวข้องโดยตรงจากการทำงาน แนวนโยบายดังกล่าวสะท้อนออกมาในรูปแบบของกฎหมายหลายฉบับที่รัฐพยายามผลักดัน

3. พันธกรณีระดับชาติสำหรับการจัดให้คนพิการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม แนวนโยบายของรัฐปรากฏในรูปของความพยายามที่จะสนับสนุนให้คนพิการ เข้ามามีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม แนวทางของกระทรวงสังคมและสวัสดิการแห่งชาติสนับสนุนให้มีการจ้างคนพิการในหน่วยงานของรัฐและการประกอบอาชีพในภาคเอกชน การพัฒนาการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาชีพ และกำหนดรับรองตำแหน่งที่เปิดรับสมัครสำหรับคนพิการในศูนย์ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดหางาน (CAT) รวมทั้ง สนับสนุนข้อเรียกร้องให้มีการกำหนดเงินช่วยเหลือแก่คนพิการซึ่งไม่สามารถทำงานได้ถาวร เทียบเท่ากับเงินขั้นต่ำที่รัฐกำหนด (SMIC)

4. มาตรการสนับสนุนให้คนพิการเข้าสู่สังคมปรากฏตามกฎหมายหลายฉบับ นโยบายเกี่ยวกับคนพิการเน้นที่การสนับสนุนให้คนพิการเข้าสู่สังคม ซึ่งกำหนดอย่างเป็นระบบและมีความเกี่ยวเนื่องสอดคล้องกันมากขึ้น โดยเน้นให้ความสำคัญกับ 4 เรื่องหลัก คือ ความต่อเนื่องในการดูแลคนพิการ การอบรมให้ความรู้เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่สังคมของเด็กพิการที่เป็นวัยรุ่น การจัดหางานให้แก่คนพิการที่เป็นผู้ใหญ่ และการให้สิทธิคนพิการตัดสินใจเลือกสถานที่อยู่และรูปแบบการดำเนินชีวิตของตนเอง ได้มีการออกกฎหมายที่สำคัญหลายฉบับเพื่อรองรับนโยบายและสนับสนุนให้คนพิการเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

5. การปรับปรุงรัฐบัญญัติ ค.ศ. 1975 เพื่อกำหนดเรื่องสิทธิได้รับการชดเชยเนื่องจากความพิการ นโยบายเกี่ยวกับคนพิการในช่วงระยะเวลานี้มีการยกประเด็นเรื่องปัญหาด้านสุขภาพและให้ความสำคัญกับความสามารถในการพึ่งพาตัวเองได้ โดยกำหนดเรื่องการให้เงินช่วยเหลือชดเชยผลกระทบจากสภาพความพิการ การดำเนินการปรับปรุงที่พักอาศัย อาคารสาธารณะทั่วไป และการขนส่งโดยสารให้คนพิการสามารถเข้าถึงและเข้าใช้ประโยชน์ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งให้จังหวัดต่าง ๆ จัดให้มีการให้บริการแบบรวมศูนย์ในที่เดียว (Guichets uniques) เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการ นอกจากนี้ ยังได้มีการออกกฎหมายที่สำคัญ คือ รัฐบัญญัติเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือสำหรับคนชราและคนพิการให้สามารถพึ่งพาตนเองได้เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2004 และ กฎหมายรัฐบัญญัติ ที่ 2005-102 ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 เกี่ยวกับความเสมอภาคด้านสิทธิและโอกาส การมีส่วนร่วมและความเป็นพลเมืองของคนพิการอีกด้วย

2.4 แนวคิดหลักพื้นฐานเกี่ยวกับคนพิการในประเทศฝรั่งเศส

แนวคิดหลักพื้นฐานเกี่ยวกับคนพิการในประเทศฝรั่งเศส มีดังนี้

1. หลักเรื่องความรับผิดชอบร่วมกัน ขององค์กรระดับชาติทุกภาคส่วน กำหนดให้ต้องมีการรับรองให้คนพิการสามารถเข้าถึงและสามารถใช้สิทธิขั้นพื้นฐานได้เช่นเดียวกับพลเมืองทุกคน

2. สิทธิได้รับการชดเชยจากผลกระทบเนื่องจากความด้อยโอกาส คนพิการมีสิทธิได้รับการชดเชยผลกระทบอันเนื่องมาจากข้อเสียเปรียบที่เป็นอุปสรรค ไม่ว่าจะเป็นโดยกำเนิดหรือโดยลักษณะของความบกพร่องทางร่างกายหรือปัญญาอายุ หรือวิถีการดำรงชีวิต

3. การรับรองให้คนพิการใช้ความสามารถของตนและช่วยเหลือตนเองได้ในการเดินทางหรือบริการขนส่งมวลชนสาธารณะ รวมทั้งการจัดระเบียบเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะให้คนพิการสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในสถานที่ดังกล่าวได้ และรับรองให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่ครอบครัวและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับคนพิการ

4. การกำหนดความรับผิดชอบของสถานพยาบาล แก่ไขความเสียหายสำหรับคนที่เกิดมาพิการอันเนื่องมาจากความผิดพลาดทางการแพทย์

รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 เป็นกฎหมายสำคัญบัญญัติเกี่ยวกับความเสมอภาคด้านสิทธิและโอกาสของคนพิการ การมีส่วนร่วมและสถานะความเป็นพลเมืองของคนพิการ เป็นการปรับปรุงกฎหมายเพื่อรับรองสิทธิของคนพิการให้สอดคล้องกับแนวคิดและสภาพการณ์ปัจจุบัน มุ่งเน้นการแก้ไขปัจจัยหลักที่สำคัญ 3 ประการ คือ สุขภาพ การศึกษา และการประกอบอาชีพ บนพื้นฐานแนวนโยบายหลัก 4 ประการ คือ

1. การกำหนดนิยามใหม่เกี่ยวกับสภาพความพิการ

2. การกำหนดช่องทางให้คนพิการสามารถใช้สิทธิพื้นฐานเช่นเดียวกับพลเมืองทั่วไป

3. สิทธิที่จะได้รับการชดเชย

4. เชื่อมโยงคนพิการกับตัวแทนของคนพิการให้มีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น เพื่อให้คนพิการมีอิสระในการวางแผนชีวิตของตนเอง โดยรัฐให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อปรับระดับเงินรายได้ของคน

พิการและให้โอกาสคนพิการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างแท้จริง จึงได้มีการปรับปรุงเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่การศึกษาสำหรับเด็กและวัยรุ่นพิการ รวมไปถึงการประกอบอาชีพ การขนส่งโดยสาร และกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดกรอบเรื่องสิทธิได้รับการชดเชยรูปแบบใหม่ โดยการกำหนดรูปแบบให้หน่วยงานในระดับประเทศรับภาระเกี่ยวกับเงินชดเชยดังกล่าว ซึ่งเนื้อหาตามกฎหมายดังกล่าวจะไปปรากฏแทรกอยู่ในประมวลกฎหมายของฝรั่งเศสในด้านต่าง ๆ เช่น ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว ประมวลกฎหมายว่าด้วยการศึกษา ประมวลกฎหมายว่าด้วยสวัสดิการสังคม ประมวลกฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติฉบับปรับปรุงใหม่ ประมวลกฎหมายแรงงาน ประมวลกฎหมายว่าด้วยท้องถิ่น ประมวลกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เป็นต้น

2.5 องค์กรและผู้ดูแลและรับผิดชอบคนพิการในประเทศฝรั่งเศส

เนื่องจากการคุ้มครองสิทธิของคนพิการเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของหลายองค์กร จึงปรากฏผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลายฝ่าย คือ

- 1) รัฐโดยผ่านทางกระทรวงที่มีหน้าที่ในการดูแล (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสุขภาพ ครอบครัว และคนพิการ)
- 2) รัฐมนตรีที่รับผิดชอบด้านคนพิการ ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสุขภาพ ครอบครัว และคนพิการ
- 3) หน่วยงานที่รับมอบอำนาจระหว่างรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง
- 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับชุมชนและการรวมกลุ่มของชุมชน
- 5) คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการ จัดตั้งขึ้นโดยองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐ รับผิดชอบในการประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับความพิการเพื่อกำหนดในแผนระดับประเทศและแผนระดับท้องถิ่น
- 6) คณะกรรมการกำหนดแนวทางและประเมินผล
- 7) มูลนิธิคนพิการ มูลนิธิประเภทดังกล่าวนี้เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลซึ่งประกอบด้วยคนพิการเป็นส่วนใหญ่ หรือครอบครัวและเพื่อนพ้องของคนพิการ รวมทั้งตัวแทนในการเจรจาจากหน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ

สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการโดยตรง พิจารณาแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. องค์กรระดับท้องถิ่น (การให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการได้ทุกพื้นที่)

(1) ศูนย์ดูแลคนพิการประจำเป็นลักษณะของศูนย์บริการครบวงจรสำหรับการดำเนินการทางเอกสารต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ โดยกำหนดให้แต่ละจังหวัดมีศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัดที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องสิทธิและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้สำหรับคนพิการ ซึ่งได้มีการดำเนินการแล้วตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2006

(2) คณะกรรมการบริหารศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด กำหนดให้ประธานคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ประธานของคณะกรรมการบริหารศูนย์ และมีอำนาจบริหารงานศูนย์ฯ

(3) คณะทำงานสหวิชาการ เป็นคณะทำงานที่อยู่ในศูนย์บริการประจำจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญแขนงต่าง ๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ บุคลากรทางการศึกษา และนักจัดหางาน เป็นต้นตามความเหมาะสม สภาพความพิการและลักษณะเฉพาะของคนพิการแต่ละบุคคล

(4) คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิและการพึ่งพาตนเองได้ของคนพิการ ทำหน้าที่ให้แนวทางแก่บุคคลพิการและกำหนดมาตรการเพื่อรับรองการเข้าสู่ระบบการศึกษา อาชีพหน้าที่การงานและการเข้าสู่สังคม และพิจารณาความเหมาะสมเกี่ยวกับสถานะหรือสัดส่วนของสภาพความพิการกับเงินช่วยเหลือที่จัดสรรให้คนพิการ

(5) ศูนย์ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้รับผิตชอบในการจ่ายเงินเพื่อช่วยเหลือเพื่อให้คนพิการสามารถดูแลตนเองได้ และการจ่ายเงินช่วยเหลือพิเศษส่วนบุคคล โดยรับรองความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อคนพิการให้ทั่วถึงทุกพื้นที่เป็นทั้งหน่วยที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินและเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือทางด้านเทคนิคอีกด้วย

2. องค์กรที่ทำหน้าที่รวบรวมการศึกษาวิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับคนพิการ

(1) คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการแห่งชาติทำหน้าที่ในการจัดให้มีความร่วมมือในการกำหนดแนวนโยบายระดับชาติเพื่อประโยชน์แก่คนพิการและการนำนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องไปสู่การปฏิบัติ โดยสามารถหยิบยกปัญหาทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านคนพิการขึ้นมาพิจารณาได้เอง และทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีซึ่งมีภาระหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคนพิการ

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปรึกษาด้านคนพิการ (ระดับจังหวัด) กำหนดให้มีองค์กรที่ปรึกษาระดับท้องถิ่นทำหน้าที่ในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับคนพิการในด้านการดำรงชีวิตในสังคมและการจัดทำแผนระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนความร่วมมือจากทุกหน่วยงาน สถาบัน และมูลนิธิ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านที่เกี่ยวกับการศึกษา การนำคนพิการเข้าสู่สังคมและประกอบอาชีพ การเข้าถึงบริการ ที่พักอาศัย การเดินทาง การได้รับความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ทางเทคนิค การเข้าถึงด้านการกีฬา การท่องเที่ยว และศิลปะและวัฒนธรรม เป็นต้น

(3) การประชุมระดับชาติเกี่ยวกับคนพิการ จัดให้มีขึ้นทุก 3 ปี โดยเชิญผู้เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะถกเถียงเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ รัฐบาลยื่นเสนอรายงานการปฏิบัติตามแนวนโยบายแห่งชาติที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์แก่คนพิการต่อที่ประชุมรัฐสภาภายหลังจากที่ได้รับฟังความเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการแห่งชาติ การจัดประชุมระดับชาติเกี่ยวกับคนพิการได้จัดให้มีขึ้นเป็นครั้งแรกในวันที่ 10 มิถุนายน 2008

(4) ศูนย์สังเกตการณ์แห่งชาติเกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้ การศึกษาวิจัย และการประดิษฐ์ และการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ เกี่ยวกับคนพิการทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดแนวทางการร่วมมือเกี่ยวกับนโยบายด้านการป้องกันและการค้นคว้าวิจัยปัญหาด้านสุขภาพตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติ การศึกษาวิจัยมุ่งเน้นที่การสำรวจสำมะโนประชากรของบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากความพิการหรือโดยพยาธิสภาพเป็นเหตุที่มาของความพิการ เพื่อที่จะหาสาเหตุของความพิการหรือก่อให้เกิดสภาพความทุพพลภาพ เพื่อที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและพัฒนาการดำเนินการเพื่อปรับลดและป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับสภาพความไร้สมรรถภาพ

3. องค์การที่ทำหน้าที่ปราบปรามการเลือกปฏิบัติ ก่อตั้งโดยกฎหมายรัฐบัญญัติลงวันที่ 30 ธันวาคม 2004 ในรูปของคณะกรรมการโดยมีฐานะเป็นองค์กรทางปกครองอิสระทำหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปรามการเลือกปฏิบัติทุกกรณีที่มีการกำหนดห้ามไว้โดยกฎหมาย หรือโดยข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศฝรั่งเศสได้มีการลงนามผูกพัน องค์การดังกล่าวประกอบด้วยคณะกรรมการที่ปรึกษาและสำนักงานสาขาประจำภาค จากสถิติเรื่องร้องเรียนที่เสนอมายังองค์การ ปรากฏว่าการร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเหตุของความพิการและสุขภาพมีจำนวนมากที่สุด ซึ่งในปี 2007 ปรากฏเรื่องร้องเรียนสูงถึงร้อยละ 22 และการเลือกปฏิบัติส่วนที่มีการร้องเรียนสูงมากเป็นกรณีเกี่ยวกับอาชีพการงานโดยมีการร้องเรียนสูงถึงร้อยละ 50 สำหรับการเข้าถึงบริการสาธารณะคิดเป็นร้อยละ 20 (รายงานประจำปี ค.ศ. 2007 ของ HALDE)

2.6 สภาพของกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันเกี่ยวกับคนพิการในประเทศฝรั่งเศส

รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 เป็นกฎหมายสำคัญและสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการที่กว้างไกลของกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวบัญญัติเกี่ยวกับความเสมอภาคด้านสิทธิและโอกาสของคนพิการ การมีส่วนร่วมและสถานะความเป็นพลเมืองของคนพิการ โดยเป็นการพัฒนาตั้งแต่เรื่องที่เป็นรากฐานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนพิการ ซึ่งเนื้อหาตามกฎหมายดังกล่าวจะไปปรากฏแทรกอยู่ในประมวลกฎหมายของฝรั่งเศสในด้านต่าง ๆ เช่น ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว ประมวลกฎหมายว่าด้วยการศึกษา ประมวลกฎหมายว่าด้วยสวัสดิการสังคม ประมวลกฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติฉบับปรับปรุงใหม่ ประมวลกฎหมายแรงงาน ประมวลกฎหมายว่าด้วยท้องถิ่น (code rural) ประมวลกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร (code de la construction et de l'habitation) เป็นต้น

สาระสำคัญของรัฐบัญญัติฯ กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับคนพิการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การศึกษารับรองเด็กทุกคนที่มีสภาพความพิการให้ได้รับสิทธิในการลงทะเบียน เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไปในโรงเรียนที่ใกล้ที่สุดกับที่สถานที่พักอาศัย

(2) การทำงานกำหนดเงื่อนไขที่กำหนดให้บริษัทที่มีคนทำงานมากกว่า 20 คน ต้องรับคนงานที่พิการเข้าทำงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 6 และเพิ่มบทกำหนดโทษ เพื่อที่จะสร้างความร่วมมือและความเข้าใจอันดีให้กับผู้ว่าจ้างของภาครัฐ

(3) สิทธิในการได้รับการชดเชยได้วางหลักเรื่องสิทธิในการได้รับการชดเชยจากสภาพความพิการ มาตรการชดเชยที่จัดทำให้หมายความรวมถึงความต้องการความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมทางเทคนิคหรือสัตว์ช่วยนำทาง การจัดระเบียบเกี่ยวกับที่พักอาศัยหรือยานพาหนะ ขึ้นอยู่กับแนวทางการดำเนินชีวิตของคนพิการนั้น

(4) ความสามารถในการเข้าถึงบริการกำหนดมาตรการการมีส่วนร่วมของคนพิการกับการดำเนินชีวิตของคนเมือง และกำหนดเงื่อนไขบังคับให้ต้องจัดให้คนพิการสามารถเข้าถึงอาคารและการขนส่งมวลชนได้ โดยกำหนดให้ต้องดำเนินการดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 10 ปี

(5) ศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด (Maison départementale des personnes handicapées) มีศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัดเพื่อทำหน้าที่ด้านการดูแลและการให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่คนพิการและสมาชิกในครอบครัวของคนพิการ รวมทั้งการสร้าง ความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจจากคนในสังคมต่อคนพิการ

3. ระบบสวัสดิการในประเทศอังกฤษ

3.1 ความเป็นมาสิทธิของคนพิการในประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษได้ลงนามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ เมื่อวันที่ 30 มีนาคม ค.ศ. 2007 และได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน ค.ศ. 2009 ซึ่งรัฐบาลของประเทศอังกฤษตั้งเป้าหมายไว้ว่า คนพิการของประเทศอังกฤษจะต้องได้รับความเท่าเทียมในสังคมเหมือนกับคนทั่วไปภายในปี 2025

กฎหมายหลักที่ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการของประเทศอังกฤษ คือ Disability Discrimination Act 1995 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2005 หรือที่เรียกว่าโดยย่อว่า DDA ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการ จากการเลือกปฏิบัติและการตกเป็นเหยื่อในด้านการทำงาน สินค้าและบริการ การศึกษา และการขนส่ง

3.2 นโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการ

นโยบายด้านสุขภาพ

คนพิการมีสิทธิได้รับบริการในด้านสุขภาพและสังคมเหมือนบุคคลทั่วไป รวมถึงได้รับสิทธิ ความบัพัญญัติพิเศษที่กำหนดไว้ใน DDA ซึ่งกำหนดให้คนพิการได้รับบริการด้านสุขภาพและสังคม เช่น การผ่าตัด การรักษาโรคทางทันตกรรม การเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือหน่วยให้บริการ เคลื่อนที่ คนพิการมีสิทธิได้รับการประเมินการให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพและสังคม จากหน่วย ให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในการให้ความช่วยเหลือจะมีผู้เชี่ยวชาญซึ่งส่วนใหญ่ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดโรคมารพบปะพูดคุยและประเมินความต้องการส่วนบุคคลของคนพิการว่า ควรได้รับความช่วยเหลือในด้านใดบ้างเพื่อที่จะให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ บริการที่คนพิการอาจขอรับความช่วยเหลือ ได้แก่ การดูแลด้านสุขภาพ การให้ความช่วยเหลือด้าน อุปกรณ์และการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการใช้งานที่บ้าน การให้ความช่วยเหลือในการ จัดหาคนดูแลคนพิการ เป็นต้น การประเมินจะช่วยให้ทราบถึงความต้องการที่จำเป็นและสำคัญที่สุด ของคนพิการและแสดงถึงความเสียหายหากคนพิการไม่ได้รับความช่วยเหลือ ในกรณีที่มีความจำเป็นให้ ได้รับความช่วยเหลือ หน่วยให้บริการทางสุขภาพและสังคมจะพบปะพูดคุยกับคนพิการและจัดทำแผนการ ดูแล ซึ่งอาจได้รับความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากองค์กรเอกชนและองค์กรอาสาสมัครต่าง ๆ หรือหากคนพิการต้องการความช่วยเหลือในด้านอื่น เช่น ที่อยู่อาศัย หรือคำแนะนำในด้านอื่น หน่วย ให้บริการทางสุขภาพและสังคมจะแนะนำหน่วยงานที่คนพิการอาจขอรับความช่วยเหลือต่อไป

นโยบายด้านการศึกษา

กฎหมายหลักที่ให้การคุ้มครองด้านการศึกษาแก่คนพิการในประเทศไทยคือ Disability Discrimination Act 1995 (DDA) และ Special Educational Needs and Disability Act 2001 (SEN) โดย (1) Disability Discrimination Act 1995 และที่แก้ไขเพิ่มเติมปี 2005 กำหนดให้โรงเรียนทุกโรงเรียนมีหน้าที่ภายใต้บทบัญญัติของ DDA จะต้อง มีหน่วยงานที่เรียกชื่อว่า "Responsible Body" หน้าที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและปฏิบัติตามกฎหมาย ภายใต้ DDA โรงเรียนและ Responsible Body ต้องจัดให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่พิการหรือบุคคลที่กำลังจะมาเป็นนักเรียนในอนาคต ซึ่งโรงเรียนมีหน้าที่ในการคำนึงถึงความต้องการของคนพิการที่อาจมีความพิการหลากหลายด้านเพื่อจัดให้การแก้ไขปรับปรุงหรือการเตรียมการครอบคลุมถึงความต้องการของนักเรียนที่อาจมีความพิการแตกต่างกัน และโรงเรียนจะต้องทบทวนนโยบาย แนวปฏิบัติ หรือวิธีการเพื่อเป็นหลักประกันว่าคนพิการจะไม่เสียเปรียบอันเนื่องมาจากความพิการของตน ส่วน (2) Special Educational Needs and Disability Act 2001 (SEN) จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่มีความต้องการทางการศึกษาเป็นพิเศษ ซึ่งหมายถึงสภาวะที่เด็กมีความยากลำบากในการเรียนรู้มากกว่าเด็กคนอื่นในวัยเดียวกัน หรือมีความพิการที่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การเรียนที่เตรียมไว้สำหรับเด็กทั่วไปในโรงเรียน SEN กำหนดให้โรงเรียนจัดให้มีเครื่องช่วยเหลือหรือบริการ เช่น ป้ายสัญญาณ ลำม หรือข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบอักษรเบรลล์ หรือเทปบันทึกเสียงเพื่อให้ปัจเจกบุคคลสามารถเข้าถึงตามความต้องการเป็นพิเศษของแต่ละบุคคลได้

นโยบายด้านการทำงาน

DDA ห้ามมิให้นายจ้างเลือกปฏิบัติต่อคนพิการตั้งแต่ขั้นตอนการสมัครงาน ข้อกำหนดในสัญญาจ้าง หรือห้ามเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับโอกาสในการฝึกงาน การเลื่อนตำแหน่ง หรือการได้รับสิทธิประโยชน์อื่น นอกจากนี้ กฎหมายได้กำหนดให้นายจ้างมีหน้าที่ในการปรับปรุงแก้ไขเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานแก่คนพิการ ได้แก่ การแก้ไขปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง การแบ่งภาระหน้าที่ของคนพิการให้บุคคลอื่นรับผิดชอบ การโยกย้ายให้คนพิการไปทำงานในตำแหน่งที่เหมาะสม การแก้ไขข้อตกลงเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงาน การอนุญาตให้คนพิการลางานในระหว่างเวลาทำงานเพื่อการฟื้นฟู การประเมิน หรือการรักษา การเปลี่ยนแปลงคำแนะนำหรือคู่มือในการทำงาน การเปลี่ยนแปลงวิธีการในการทดสอบหรือการประเมิน หรือการจัดให้มีคนอ่านหรือล่าม เป็นต้น

นโยบายด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน

DDA ให้สิทธิแก่คนพิการในการเข้าถึงการให้บริการ (Everyday Services) โดยมีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการในการดำเนินชีวิตประจำวันในด้านอื่น ๆ ดังนี้

- การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้า สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการ

DDA กำหนดห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ เช่น ห้ามไม่ให้ผู้ให้บริการปฏิเสธที่จะให้บริการแก่คนพิการ ห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการเกี่ยวกับมาตรฐานหรือมารยาทในการให้บริการ และห้ามเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับเงื่อนไขในการให้บริการ นอกจากนี้ กำหนดให้ผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการแก้ไข

เปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติ นโยบาย หรือวิธีการ และสภาพทางกายภาพของอาคารให้เหมาะสมกับผู้ใช้บริการที่เป็นคนพิการด้วย

- การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้าง

DDA กำหนดห้ามไม่ให้เลือกปฏิบัติในการจำหน่ายสิ่งปลูกสร้างให้แก่คนพิการและห้ามไม่ให้บุคคลที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการสิ่งปลูกสร้างเลือกปฏิบัติต่อคนพิการที่อาศัยอยู่ในสิ่งปลูกสร้างเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ปฏิเสธหรือไม่อนุญาตให้คนพิการใช้ประโยชน์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก หรือขับไล่ หรือทำให้คนพิการได้รับความเสียหาย

- การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับยานพาหนะและการขนส่ง

DDA ให้อำนาจ Secretary of State ในการออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการให้บริการและความปลอดภัยในการให้บริการแก่คนพิการโดยแท็กซี่ ยานพาหนะที่ให้บริการสาธารณะ (Public Service Vehicles) และยานพาหนะที่ไ้ราง (Rail Vehicle)

3.3 องค์กรหลักที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการในประเทศไทย

องค์กรหลักที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการในประเทศไทย มีดังนี้

1) The Equality and Human Right Commission (EHRC) คณะกรรมการความเท่าเทียมและสิทธิมนุษยชน (EHRC) เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งโดย Equality Act 2006 ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2007 ได้เข้ารับหน้าที่แทน Commission for Racial Equality (CRE), Disability Rights Commission (DRC) และ Equal Opportunities Commission (EOC) เป็นองค์กรที่ให้ความคุ้มครอง บังคับใช้ และสนับสนุนความเท่าเทียมเกี่ยวกับอายุคนพิการ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ วิถีทางเพศ (Sexual Orientation) การแปลงเพศ (Gender Reassignment) EHRC เป็นองค์กรอิสระ (Non Departmental Public Body (NDPB) โดยมี Government Equalities Office (GEO) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการออกกฎหมายและนโยบายด้านความเท่าเทียมของประเทศไทย ทำหน้าที่สนับสนุนงานของคณะกรรมการในส่วนที่เกี่ยวกับคนพิการนั้น คณะกรรมการมีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมสำหรับคนพิการ สนับสนุนให้มีการปฏิบัติที่ดีต่อคนพิการ และให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยคนพิการ

2) Office for Disability Issue (ODI) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลในการดำเนินการเพื่อให้คนพิการได้รับโอกาสและทางเลือกที่เท่าเทียมกับคนที่ไม่พิการ และควรได้รับการยอมรับนับถือเสมือนเป็นสมาชิกในสังคม ODI ต้องทำงานร่วมกับหน่วยงานหลายหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความเข้าใจและตอบสนองความต้องการของคนพิการได้อย่างแท้จริง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่ หน่วยงานของรัฐ ซึ่งมี 6 หน่วยงาน คือ Department for Children, Schools and Families, Department of Health, Department for Business, Innovation and Skills, Department for Transport, Department for Work and Pensions, Department for Communities and Local Government กลุ่มหรือคณะที่ให้คำปรึกษา คนพิการหรือคนที่ได้รับผลกระทบจากความพิการ องค์กรของคนพิการหรือองค์กรเพื่อคนพิการ เช่น Equality 2005 (มีคน

พิการเป็นสมาชิกร่วมดำเนินงาน 19 คน) องค์การเพื่อความเสมอภาค เช่น คณะกรรมการ EHRC อาสาสมัครทั่วสหราชอาณาจักร จะเห็นได้ว่า ODI เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะว่าต้องประสานการทำงานของหลายหน่วยงานซึ่งล้วนแล้วแต่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือและให้ความคุ้มครองแก่คนพิการทั้งสิ้น

นอกจากองค์กรหลักทั้ง 2 องค์กรนี้แล้ว ยังมีองค์กรอื่นที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะด้าน เช่น ในด้านการศึกษาจะมีคณะกรรมการที่เรียกว่า Special Education Needs and Disability Tribunals หรือ (SENDIST) เป็นคณะกรรมการที่ทำหน้าที่พิจารณาข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการศึกษาและการเลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังมีการคณะกรรมการย่อยที่พิจารณารับเข้าศึกษา (Admission Appeal Panel) และการให้ออกจากสถานศึกษาจะพิจารณา (Exclusion appeal panels)

3.4 สภาพของกฎหมายที่เกี่ยวกับคนพิการในประเทศอังกฤษ

ปัจจุบันคนพิการในประเทศอังกฤษประสบปัญหาที่สำคัญหลายประการ คือ ความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ไม่ได้รับการศึกษา ไม่มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ มีปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมและการข่มขู่ ปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และปัญหาเกี่ยวกับการขนส่ง รัฐบาลประเทศอังกฤษแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้มาตรการตาม Disability Discrimination Act 1995 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2005 เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงาน การศึกษา การขนส่งการเข้าถึงสินค้าและการให้บริการ นอกจากนี้ รัฐบาลมีมาตรการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การดูแลสุขภาพของคนพิการ และการให้ความช่วยเหลือด้านสังคมอื่น ๆ ซึ่งสามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของคนพิการได้ในระดับหนึ่ง

ประเทศอังกฤษได้ลงนามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ เมื่อวันที่ 30 มีนาคม ค.ศ. 2007 และได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน ค.ศ. 2009 ซึ่งการให้สัตยาบันดังกล่าวเป็นผลให้รัฐบาลมีหน้าที่ในการสร้างความเท่าเทียมในสังคมให้แก่คนพิการ โดยมีเป้าหมายว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องบรรลุผลภายในปี 2025 และมีการเพิ่มองค์กรสร้างความเสมอภาคและขจัดการเลือกปฏิบัติและองค์กรประสานงาน ODI เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างภาครัฐและเอกชน

4. ระบบสวัสดิการในประเทศสิงคโปร์

4.1 ความเป็นมาสิทธิของคนพิการในประเทศสิงคโปร์

เนื่องจากประเทศสิงคโปร์เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษทำให้กฎหมายจารีตประเพณีของประเทศอังกฤษมีอิทธิพลอย่างมากในระบบกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ ปัจจุบันประเทศสิงคโปร์ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) ซึ่งยึดถือคำพิพากษาที่ผ่านมาของศาลเป็นแนวทางในการวินิจฉัยข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยศาลจะปรับใช้หลักจากคำพิพากษาที่ศาลก่อนในระดับเดียวกันหรือสูงกว่าเคยตัดสินไว้ในข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงกัน หลักกฎหมายส่วนใหญ่จึงมิได้ปรากฏในรูปแบบของกฎหมายลายลักษณ์อักษร แต่ต่อมาเมื่อประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศสิงคโปร์ไม่อาจบังคับใช้กฎหมายจารีตประเพณีได้ทั้งหมด จึงต้อง

กฎหมายลายลักษณ์อักษรในเรื่องต่างๆ อยู่บ้าง โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกิจการค้า เพื่อให้เกิดความแน่นอนและอุดช่องว่างของระบบกฎหมายจารีตประเพณี

เมื่อพิจารณาจากรัฐธรรมนูญของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม ค.ศ. 1965 (พ.ศ. 2508) จะเห็นได้ว่า ไม่มีบทบัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมหรือการให้ความช่วยเหลือจากรัฐอย่างชัดเจน มีเพียงบทบัญญัติในส่วนที่ 4 เรื่องเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ในมาตรา 9 ถึงมาตรา 16 ซึ่งบัญญัติรับรองสิทธิในการได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน และรับรองเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมองค์กร และการนับถือศาสนา แต่ก็ได้กล่าวถึงการจำกัดให้มีสวัสดิการหรือความช่วยเหลือแก่ประชาชนไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้เนื่องจากประเทศสิงคโปร์ไม่ได้มีลักษณะเป็นรัฐสวัสดิการดังเช่นประเทศฝรั่งเศส จึงมีแนวคิดที่หลีกเลี่ยงการจัดสวัสดิการโดยตรง และมีจุดยืนที่ต้องการให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของประชาชนและมองว่าการให้ความช่วยเหลือจากรัฐจะเป็นการบั่นทอนความรับผิดชอบและการพึ่งพาตนเองของประชาชน และอาจนำไปสู่การขาดแรงจูงใจในการทำงานและการดำเนินชีวิตได้

ดังนั้น รูปแบบการช่วยเหลือต่าง ๆ จากรัฐ เช่น เงินอุดหนุนคนตกงาน เงินช่วยเหลือเด็กหรือคนพิการ จึงไม่ปรากฏ แต่รัฐจะช่วยเหลือเฉพาะผู้ที่มีความจำเป็นและเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดเท่านั้น เมื่อรัฐไม่มีพันธกรณีที่จะต้องจัดสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนวันแต่กรณีจำเป็น ประกอบกับประเทศสิงคโปร์มิได้เป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการขององค์การสหประชาชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) 1983 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ รัฐบาลของประเทศสิงคโปร์จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาทั้งสองฉบับ ดังกล่าวในฐานะรัฐภาคี มาตรการทางกฎหมายในการให้ความช่วยเหลือคนพิการจึงมีไม่มากนักไม่ชัดเจน และอาจแทรกไว้ในกฎหมายต่าง ๆ หรือนโยบายของรัฐ การศึกษาวิจัยในส่วนของประเทศสิงคโปร์จึงไม่สามารถพิจารณาจากกฎหมายเป็นหลักได้ แต่ต้องศึกษาจากกลไก ระบบการจัดการ และนโยบายของรัฐในภาพรวมเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการเป็นการเฉพาะและในกฎหมายต่าง ๆ ก็ไม่มีการให้ความหมายของคำว่า “คนพิการ” ไว้ อย่างไรก็ตาม จากการตรวจสอบพบว่าในปี ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) สภาที่ปรึกษาสำหรับคนพิการ ได้ให้นิยาม “คนพิการ” ไว้ว่า หมายถึง “บุคคลที่โอกาสในด้านความมั่นคง การเลือกและความก้าวหน้าในสถานศึกษาและฝึกอบรม การจ้างงาน และนันทนาการ อย่างเท่าเทียมกับสมาชิกของสังคม ได้ถูกจำกัดลงอย่างมาก เนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกาย ระบบประสาท และสติปัญญา” ซึ่งสภาที่ปรึกษาสำหรับผู้พิการได้กำหนดบทนิยามดังกล่าวโดยการตรวจสอบจากความหมายที่มีการใช้อยู่ในระดับระหว่างประเทศ เช่น จากข้อเสนอแนะขององค์การแรงงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานคนพิการ เมื่อ ค.ศ. 1983 (พ.ศ. 2526) และจากการให้ความหมายของคำว่า ความบกพร่อง (impairment) การสูญเสียความสามารถ (disability) และความด้อยโอกาสทางสังคม (handicap) ขององค์การอนามัยโลก เมื่อ ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) ต่อมาใน ค.ศ. 2004 (พ.ศ. 2547) กระทรวงการพัฒนาเด็กและกีฬา ได้ปรับปรุงความหมายของคนพิการที่

สภาที่ปรึกษาสำหรับผู้พิการได้เคยให้ไว้ โดยกำหนดให้รวมถึงการสูญเสียความสามารถเกี่ยวกับ “พัฒนาการ” ด้วย ทำให้คนพิการ หมายถึง “บุคคลที่โอกาสในด้านความมั่นคง การเลือกและความก้าวหน้าในสถานศึกษาและฝึกอบรม การจ้างงาน และนันทนาการ อย่างเท่าเทียมกับสมาชิกของสังคม ได้ถูกจำกัดลงอย่างมาก เนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกาย ระบบประสาท สติปัญญา และพัฒนาการ” ซึ่งนิยามดังกล่าวเป็นนิยามที่ประเทศสิงคโปร์ใช้อยู่ในปัจจุบัน

เนื่องจากประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีขนาดเล็กและมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีของประชากรประมาณ 24,481 ดอลลาร์ ทำให้ประเทศสิงคโปร์สามารถดูแลประชากรในด้านต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง และในปัจจุบันประเทศสิงคโปร์มีคนพิการร้อยละ 3.2 ของประชากรทั้งหมด หรือประมาณ 1,310,000 คน แต่จากที่กล่าวมาแล้วว่า ประเทศสิงคโปร์ไม่ได้มีแนวคิดในการเป็นรัฐสวัสดิการและมิได้เป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการทำให้ไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับคนพิการ แต่รัฐได้พยายามจัดตั้งสำนักงานคนพิการ (Office on Disability) ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์ดำเนินการจัดการทรัพยากรและความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ และกำหนดเป้าหมายที่จะให้คนพิการได้รับบริการสังคมและการเอาใจใส่ที่ดี โดยเฉพาะคนพิการที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ รวมถึงการผลักดันให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการปรับเข้าหาคนพิการมากยิ่งขึ้น โดยการเอาใจใส่ดูแล การอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการให้เพียงพอ และได้รับการปฏิบัติและโอกาสโดยเท่าเทียมกับคนปกติ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของคนพิการให้ได้รับความสะดวก พึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และทำให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเหมือนคนปกติทั่วไป

4.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในประเทศสิงคโปร์

รัฐธรรมนูญของประเทศสิงคโปร์ (Constitution of the Republic of Singapore) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม ค.ศ. 1965 (พ.ศ. 2508) ไม่มีบทบัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมหรือการให้ความช่วยเหลือจากรัฐอย่างชัดเจน (common law) มีเพียงบทบัญญัติในส่วนที่ 4 เรื่องเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ในมาตรา 9 ถึงมาตรา 16 ซึ่งบัญญัติรับรองสิทธิในการได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายโดยเท่าเทียมกันและรับรองเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมองค์กร และการนับถือศาสนา แต่ก็มีได้กล่าวถึงการจัดให้มีสวัสดิการหรือความช่วยเหลือแก่ประชาชนไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศสิงคโปร์ไม่ได้มีลักษณะเป็นรัฐสวัสดิการดังเช่นประเทศฝรั่งเศส แต่มีแนวคิดที่จะพยายามหลีกเลี่ยงการจัดสวัสดิการโดยตรง และมีจุดยืนที่ต้องการให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของประชาชนและมองว่าการให้ความช่วยเหลือจากรัฐจะเป็นการบั่นทอนความรับผิดชอบและการพึ่งพาตนเองของประชาชน และอาจนำไปสู่การขาดแรงจูงใจในการทำงานและการดำเนินชีวิตได้ ดังนั้น รูปแบบการช่วยเหลือต่างๆ เช่น เงินอุดหนุนคนดกงาน เงินช่วยเหลือเด็กหรือคนพิการ จากรัฐจึงไม่ปรากฏ แต่รัฐจะช่วยเหลือเฉพาะผู้ที่มีความจำเป็นและเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดเท่านั้น เมื่อรัฐไม่มีข้อบัญญัติตามรัฐธรรมนูญที่จะต้องจัดสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนวันแต่กรณีจำเป็น ประกอบกับประเทศสิงคโปร์มิได้เป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on

the Rights of Persons with Disabilities) ขององค์การสหประชาชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) (Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Person) Convention, 1983 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ รัฐบาลของประเทศสิงคโปร์จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาทั้งสองฉบับดังกล่าวในฐานะภาคี มาตรการในระดับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของรัฐในการให้ความช่วยเหลือคนพิการจึงมีไม่มาก ไม่ชัดเจน และแทรกไว้ในกฎหมายหรือนโยบายต่างๆ ของรัฐ

4.3 ความหมายของคนพิการในประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการเป็นการเฉพาะ และในกฎหมายต่างๆ ก็ไม่มีการให้ความหมายของคำว่า “คนพิการ” ไว้ แต่อย่างไรก็ตาม กระทรวงการพัฒนาเด็กและกีฬา (Ministry of Community Development, Youth and Sports (MCYS) ได้ให้ความหมายของ “คนพิการ” ไว้ และเป็นความหมายที่ใช้อยู่ในประเทศสิงคโปร์ ดังนี้

คนพิการ หมายถึง บุคคลที่โอกาสในด้านความมั่นคง การเลือกและความก้าวหน้าในสถานศึกษาและฝึกอบรม การจ้างงาน และนันทนาการ อย่างเท่าเทียมกับสมาชิกของสังคม ได้ถูกจำกัดลงอย่างมาก เนื่องจากความบกพร่องทางร่างกาย ระบบประสาท สติปัญญา และพัฒนาการ”

4.4 มาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในประเทศสิงคโปร์

สำหรับมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่รัฐบาลสิงคโปร์ได้ดำเนินการเองและในส่วนที่มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐและเอกชน สามารถแบ่งได้ดังนี้

มาตรการด้านสุขภาพ

กฎหมายว่าด้วยโรงพยาบาลเอกชนและคลินิกการแพทย์ภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้มีการจัดบ้านพักดูแลรักษา เพื่อบริการดูแลรักษาผู้ที่ไม่อาจรักษาตนเองที่บ้านได้ ซึ่งการบริการนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับองค์กรอาสาสมัครเพื่อดำเนินการและจัดตั้งบ้านพักดูแลรักษาให้เพียงพอกับความต้องการมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้จัดให้มีโครงการ Early Intervention Program for Infants and Children (EIPIIC) ซึ่งเป็นโครงการที่ดูแลคนพิการในวัยเด็กตั้งแต่อายุ 0 – 6 ปี

มาตรการด้านการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีโครงการต่างๆ ดังนี้

- ประเทศสิงคโปร์มีโรงเรียนพิเศษของเด็กพิการ จำนวนทั้งสิ้น 20 โรงเรียน (ข้อมูล ณ มกราคม พ.ศ. 2552) ซึ่งมีการบริหารงานโดยองค์การสวัสดิการอาสาสมัครต่าง ๆ โดยได้รับเงินทุนจากกระทรวงศึกษาธิการและสภาสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ซึ่งโรงเรียนพิเศษดังกล่าวได้ดำเนินการสอนโดยมีหลักสูตรที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประเภทความพิการของเด็กแต่ละกลุ่ม หลักสูตรต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและช่วยให้มีความเป็นอิสระ ช่วยเหลือตัวเองได้ และมี

ส่วนในการสนับสนุนสังคม ทั้งนี้ จะมีการกำหนดแผนการศึกษารายบุคคล สำหรับนักเรียนทุกคน และนอกจากการเรียนในห้องเรียนแล้ว นักเรียนจะได้รับความช่วยเหลือและการฝึกอบรมจากผู้ช่วยแพทย์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ เช่น นักจิตวิทยา นักบำบัดด้านการพูด นักอาชีวบำบัด นักกายภาพบำบัด และนักสังคมสงเคราะห์ ด้วย ภารกิจทั่วไปของโรงเรียนพิเศษของคนพิการ คือ ให้การศึกษาและการฝึกอบรมที่ดีที่สุดแก่เด็กเพื่อให้เด็กพิการสามารถมีบทบาทในสังคมได้อย่างดีและมีความสุขมากที่สุด

- โครงการ Integrated Child Care Program (ICCP) ซึ่งเป็นโครงการสำหรับช่วยเหลือคนพิการที่อยู่ในวัยเรียนชั้นประถมและมัธยม

- โครงการเงินกองทุนเพื่อการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ เป็นโครงการที่มีขึ้นเพื่อให้นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีและนักเรียนที่ศึกษาในโพลีเทคนิค ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจะช่วยรับผิดชอบค่าเล่าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยของสิงคโปร์เป็นจำนวนเงินค่อนข้างสูงในรูปของเงินกองทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งเงินกองทุนเพื่อศึกษานี้มีค่าเท่ากับส่วนต่างของค่าเล่าเรียนปกติ (ค่าเทอมและค่าหลักสูตรในมหาวิทยาลัย) และค่าเล่าเรียนที่นักศึกษาจ่ายจริง เงินกองทุนเพื่อศึกษามีไว้สำหรับนักเรียนที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาและนักเรียนในโพลีเทคนิคทุกคน นักเรียนที่ต้องการรับเงินกองทุนเพื่อการศึกษาจะเสียค่าเล่าเรียนเพียงบางส่วนของกองทุนนี้ครอบคลุมไม่ถึงเท่านั้น ซึ่งเงินกองทุนจะครอบคลุมเป็นจำนวนค่อนข้างสูงถึงประมาณ 65%-80% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ตัวอย่างเช่น ค่าเล่าเรียนเต็มของหลักสูตรปริญญาตรีทางธุรกิจของมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์เท่ากับ 19,350 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อปีการศึกษา แต่หากมีเงินกองทุนอุดหนุนจะเหลือเพียง 6,220 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อปีการศึกษา

มาตรการด้านการทำงาน

- โครงการ Job Redesign Scheme เป็นกองทุนจำนวนประมาณ 2 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์สำหรับหน่วยงานเอกชนที่รับคนพิการเข้าทำงาน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนรับคนพิการเข้าทำงาน

- โครงการ Shelter Workshops ช่วยเหลือให้คนพิการได้มีการทำงานในบริเวณที่พักอาศัย โดยจะติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำงานในที่พัก หรือที่เรียกว่า Factory Setting

- โครงการบริการจัดหางาน ได้แก่ บริการหางานให้แก่คนพิการ ดำเนินการโดยหน่วยประชาชนคนพิการของกระทรวง (Ministry's Disabled People Section)

- ศูนย์กิจกรรม (Day Activity Centers (DAC)) ได้แก่ โครงการฝึกและพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพให้แก่คนพิการ และเป็นศูนย์ที่จัดกิจกรรมให้แก่คนพิการที่ครอบครัวไม่อาจดูแลได้ระหว่างวัน

- กองทุน Enable Fund ได้แก่ กองทุนที่สนับสนุนให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่ปรับปรุงสถานที่ทำงานเพื่อเอื้อแก่การทำงานของคนพิการ และได้เปลี่ยนชื่อเป็นกองทุน Open-Door Fund ในปี 2007 โดยขยายขอบเขตวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้แก่คนพิการเพื่อเข้าทำงานใหม่อีกครั้ง รวมถึงสนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีการจ้างคนพิการทำงานเพิ่ม

- ศูนย์ Bizlink Centre Singapore ได้แก่ ศูนย์ที่จัดตั้งเพื่อให้คนพิการได้พบกับผู้มีอำนาจสั่งการในการจ้างงานและช่วยเหลือด้านสถานที่ทำงาน

มาตรการด้านการดำรงชีวิตประจำวัน

- (1) บ้านพักคนพิการ ได้แก่ Residential Homes เป็นบ้านพักอาศัยสำหรับคนพิการ ซึ่งโครงการนี้จะเส้นทางเลือกสุดท้ายสำหรับการดูแลคนพิการ เพราะต้องการให้คนพิการได้ฝึกฝนและอยู่กับครอบครัวและสังคม และยังมีบ้านพัก Hostels สำหรับคนพิการที่ทำงาน
- (2) กองทุน Assistive Technology Fund (ATF) ได้แก่ กองทุนสำหรับเทคโนโลยีสำหรับคนพิการที่เป็นเครื่องช่วยความพิการ เพื่อให้คนพิการมีความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติ
- (3) โครงการ Disability Awareness and Public Education (DAPE) เพื่อสอดส่องดูแลคนพิการและให้ความรู้เกี่ยวกับคนพิการแก่สาธารณะโดยเฉพาะกลุ่มนายจ้างและวัยรุ่น
- (4) โครงการ Caregiver Training Grant ได้แก่ โครงการอบรมให้ความรู้ในการดูแลคนพิการแก่บุคคลที่มีหน้าที่ในการดูแลโดยเฉพาะครอบครัว ภายได้เงินจำนวน 500,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ ตลอดระยะเวลา 5 ปี
- (5) โครงการจัดที่พักอาศัย สถานที่ และสิ่งแวดล้อม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการทางร่างกาย ภายได้กฎการควบคุมการก่อสร้างอาคาร (Building Control Regulations) กำหนดให้อาคารที่สร้างใหม่ต้องเอื้ออำนวยให้คนพิการสามารถเข้าถึงอาคารได้สะดวกที่สุด และคณะกรรมการการบริการสังคมแห่งชาติได้จัดทำประมวลการเข้าถึงอาคารโดยปราศจากอุปสรรค (Code on Barrier-Free Accessibility in Buildings) เพื่อกำหนดแนวทางสำหรับสถาปนิก วิศวกร และผู้พัฒนาโครงการอาคารใหม่และระบบขนส่งสาธารณะ เพื่อจัดให้มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อประโยชน์ให้คนพิการ เช่น การกำหนดความกว้างของทางเดิน การติดตั้งลิฟต์และที่จอดรถของคนพิการ และอื่น ๆ ที่เป็นมิตรต่อคนพิการ
- (6) การจัดการคมนาคม เช่น การให้เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับคนพิการที่ยากจน หรือการบริการแท็กซี่สำหรับคนพิการ เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเดินทางได้อย่างสะดวกและปลอดภัย
- (7) การให้ความช่วยเหลือด้านการเงินจากหน่วยงานสาธารณะ (Public Work Department) แก่คนพิการ หลังจากที่ยึดตามารดาของคนพิการเสียชีวิต
- (8) การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือในการให้คำแนะนำทางการเงินแก่คนพิการ รวมถึงการจัดทำแผนสินเชื่อ (Trust Scheme) ให้ยึดตามารดาโอนเงินเข้าบัญชีสินเชื่อของตน เพื่อที่ในอนาคตหากยึดตามารดาเสียชีวิตไปก่อน บุตรที่พิการก็ยังสามารถเลี้ยงดูโดยใช้เงินในบัญชีได้

- (9) กระทรวงสาธารณสุขได้จัดให้มีการช่วยเหลือด้านการเงินแก่คนชราและคนพิการในโครงการการร่วมดูแลเบื้องต้น (Primary Care Partnership Scheme (PCPS)) โดยให้ความช่วยเหลือแก่ชาวสิงคโปร์ที่เป็นคนพิการ กล่าวคือ ผู้ที่ไม่สามารถทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง ได้แก่ การทำความสะอาดร่างกายหรืออาบน้ำ ทานอาหาร เดินทาง แต่งตัว หรือเคลื่อนไหว และมีรายได้อ่อนของครอบครัวไม่เกิน 800 ดอลลาร์สิงคโปร์
- (10) คณะกรรมการบริการสังคมแห่งชาติได้จัดให้มีศูนย์ข้อมูล One Stop Information Centre ขึ้น 2 แห่ง ผ่านระบบออนไลน์และศูนย์บริการด้วยบุคคล เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลการบริการต่างๆ ได้
- (11) กระทรวงการพัฒนาสังคม เยาวชน และกีฬา ได้สนับสนุนเงินทุนให้แก่องค์กรการสวัสดิการสังคม (The Society of Moral Charities) เพื่อจัดตั้งศูนย์ข้อมูลและส่งต่อคนพิการ (Disability Information and Referral Centre (DIRC)) โดยศูนย์นี้จะทำหน้าที่ให้ข้อมูล คำแนะนำ และนำคนพิการและผู้ดูแลเข้าถึงสถานบริการต่าง ๆ เช่น ศูนย์การดูแล การพยาบาล และการดูแลนักเรียนพิเศษต่อไป

เมื่อพิจารณาภาพรวมขององค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการในประเทศสิงคโปร์พบว่ามีการทำหน้าที่โดยภาครัฐได้ร่วมมือกับภาคเอกชนในการตั้งเครือข่ายสนับสนุนการช่วยเหลือคนพิการ โดยสามารถแบ่งองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1) หน่วยงานภาครัฐ ปัจจุบันการดำเนินงานของรัฐบาลประเทศสิงคโปร์มีการแบ่งออกเป็น 15 กระทรวง โดยกระทรวงที่มีบทบาทในการทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการโดยตรงมี 3 กระทรวง ได้แก่

(1) กระทรวงการพัฒนาสังคม เยาวชน และกีฬา ได้ร่วมกับคณะกรรมการบริการสังคมแห่งชาติและองค์กรอาสาสมัครในการจัดให้มีแผนสนับสนุนและพัฒนากิจการบริการสังคมในรูปแบบต่างๆ โดยมีหลักการนี้

ก. คนพิการควรได้รับโอกาสที่จะแสดงความสามารถและอิสระเท่าที่เป็นไปได้

ข. คนพิการไม่ควรถูกแบ่งแยกออกจากสังคม และควรให้คนพิการมีสิทธิเท่าเทียมกับคนทั่วไปทั้งด้านการศึกษาและการทำงาน

ค. คนพิการจะได้รับแรงกระตุ้นเพื่อที่จะอยู่ในสังคมเท่าที่จะเป็นไปได้ และการส่งคนพิการไปอยู่ในสถานดูแลคนพิการจะเป็นสิ่งสุดท้ายที่พึงกระทำ

ง. ครอบครัวจะเป็นหน่วยงานแรกที่ทำหน้าที่ดูแลและให้การสนับสนุนคนพิการ

เนื่องจากรัฐบาลสิงคโปร์มีความต้องการให้สังคมของประเทศสิงคโปร์เป็นสังคมที่ประชาชนในประเทศมีความเจริญก้าวหน้าไปด้วยกันอย่างทั่วถึง และความเจริญก้าวหน้าของสังคมยังแสดงให้เห็นได้จากการให้การดูแลและสนับสนุนแก่ผู้ที่ด้อยโอกาส ดังนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคม เยาวชน และกีฬา จึงได้จัดทำแผนการช่วยเหลือคนพิการ ซึ่งเป็นแผนที่มีระยะเวลา 5 ปี โดยในปี 2550 - 2554 ได้เน้นนโยบายที่เรียกว่า "Life Stage Approach" ได้แก่ การพัฒนาด้านการเข้าถึงการศึกษาของคนพิการ การจ้างงาน ที่อยู่อาศัย การอยู่ร่วมกับสังคม และการสนับสนุนดูแล ภายใต้การดูแลของ

คณะกรรมการที่มาจากรัฐมนตรีและตัวแทนของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล ทั้งนี้ แผนการพัฒนายังได้ดึงภาคเอกชนทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด

(2) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินให้มีการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งที่เป็นคนพิการทั่วไป และคนพิการที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับคนปกติมากที่สุด เช่น โครงการสำหรับคนพิการที่อยู่ในวัยเรียนชั้นประถมและมัธยม และโครงการโรงเรียนและหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

(3) กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการเพื่อให้เข้าถึงการให้บริการด้านสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง สะดวก และรวดเร็วที่สุด

2) องค์การเอกชน ปัจจุบันมีองค์กรเอกชนจำนวนมากที่เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือคนพิการโดยสามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์หลักในการช่วยเหลือ (1) ทั่วไป (2) โรคคอทิสติก (3) โรคสมองพิการ (4) ปากแหว่งเพดานโหว่ (5) ดาร์วินซินโดรม (6) ความบกพร่องในการอ่าน (7) โรคกล้ามเนื้อเสื่อม (8) ความบกพร่องทางการได้ยิน (9) ความพิการทางสติปัญญา (10) ความพิการทางการเคลื่อนไหว (11) ความบกพร่องทางการมองเห็น (12) อื่น ๆ

เนื่องจากประเทศสิงคโปร์ไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของคนพิการ และไม่มีองค์กรหลักในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ ทำให้คนพิการในประเทศสิงคโปร์ได้รับการช่วยเหลือในลักษณะที่เป็นการร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน โดยไม่มีหลักประกันที่แน่นอนและไม่มียุทธศาสตร์หลักในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ ซึ่งจากการจัดทำแผนการช่วยเหลือคนพิการในปี 2550 - 2554 ของกระทรวงการพัฒนาสังคม เยาวชน และกีฬา จึงได้มีแผนที่จะจัดตั้งสำนักงานคนพิการขึ้น เพื่อเป็นศูนย์การดำเนินการจัดการทรัพยากรและความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ และกำหนดเป้าหมายที่จะให้คนพิการได้รับบริการสังคมและการเอาใจใส่ที่ดี โดยเฉพาะคนพิการที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ รวมถึงการผลักดันให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการปรับตัวเข้าหาคนพิการมากขึ้น โดยการเอาใจใส่ดูแล การอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการอย่างเพียงพอ และได้รับการปฏิบัติและโอกาสโดยเท่าเทียมกับคนปกติ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าประเทศสิงคโปร์มิได้เป็นภาคีอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ 2 ฉบับ ได้แก่ (1) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (2) อนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) ด้วยเหตุผลดังกล่าวรัฐบาลของประเทศสิงคโปร์จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาทั้งสองฉบับในฐานะภาคี แต่การที่ประเทศสิงคโปร์มิได้เป็นภาคีอนุสัญญาทั้งสองฉบับก็มิได้หมายความว่า ประเทศสิงคโปร์ไม่ให้ความสำคัญกับคนพิการ ในทางกลับกัน ประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับคนพิการอย่างมาก แต่แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการของประเทศสิงคโปร์นั้นมิได้เน้นการให้การช่วยเหลือจากรัฐบาล แต่เน้นที่ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ครอบครัว และคนพิการเอง เป็นหลัก ซึ่งทำให้ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการที่ดีประเทศหนึ่ง

4.5 ความสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าประเทศสิงคโปร์มิได้เป็นภาคีอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ 2 ฉบับ ได้แก่ (1) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities) และ (2) อนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) (Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Person) Convention) 1983 ด้วยเหตุผลดังกล่าวรัฐบาลของประเทศสิงคโปร์จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาทั้งสองฉบับในฐานะภาคี แต่การที่ประเทศสิงคโปร์มิได้เป็นภาคีอนุสัญญาทั้งสองฉบับก็มิได้หมายความว่า ประเทศสิงคโปร์ไม่ให้ความสำคัญกับคนพิการ แต่ในทางกลับกัน ประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับคนพิการอย่างมาก แต่แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการของประเทศสิงคโปร์นั้นมิได้เน้นการให้การช่วยเหลือจากรัฐบาล แต่เน้นที่ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ครอบครัว และคนพิการเอง เป็นหลัก ซึ่งทำให้ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการที่ดีประเทศหนึ่ง

5. ระบบสวัสดิการสังคมของคนพิการในประเทศไทย

5.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 คำว่าสิทธิและเสรีภาพยังไม่เป็นที่รู้จักและแพร่หลายนักในประเทศไทย แต่เมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย และมีกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นแม่บทในการปกครองประเทศ รัฐธรรมนูญที่ใช้ในการปกครองประเทศนั้น นอกเหนือจากการจัดระบบบริหารประเทศแล้ว ความสำคัญยิ่งอยู่ที่ การประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของปวงชนชาวไทยที่สำคัญที่สุด คือ สิทธิขั้นพื้นฐานของปวงชนชาวไทยของกลุ่มคนต่างๆ ที่แตกต่างกัน เนื่องจากเพศ เชื้อชาติ การนับถือศาสนา อายุ ความพิการ ฯลฯ ด้วยเหตุนี้คำว่าสิทธิและเสรีภาพจึงเริ่มมีความสำคัญเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

การร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (ฉบับที่ 17) ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการร่างมากที่สุด และรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติในเรื่องของสิทธิและเสรีภาพมากกว่ารัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ผ่านมาในอดีต ความตื่นตัวในเรื่องของสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น อาจเป็นเพราะประชาชนได้รับการศึกษามากขึ้น ประกอบกับอิทธิพลของรัฐธรรมนูญต่างประเทศ และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights - UDHR) ของสหประชาชาติ อันเป็นการประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันในการร่วมมือระหว่างประเทศที่มีความสำคัญในการวางกรอบเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และเป็นเอกสารหลักด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรก ซึ่งประเทศไทยได้ออกเสียงสนับสนุนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2540 นี้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ได้เริ่มปรากฏให้เห็นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิของคนพิการบ้าง จากเดิมที่รัฐธรรมนูญ 16 ฉบับแรกมิได้กล่าวถึงเลย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ทุกหมวด ทุกมาตรา และทุกวรรคล้วนมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ซึ่งกำหนดวิธีปฏิบัติของประชาชนทุกกลุ่ม รวมทั้งคนพิการและรัฐ

ความเป็นระเบียบในการปกครอง พร้อมทั้งส่งเสริมให้พลเมืองไทยทุกคนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตในสังคมที่ดี ทั้งนี้ สถานภาพความเป็นพลเมืองของประเทศไทยได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน ในหมวด 3 ว่าด้วย “สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย” เมื่อคนพิการเป็นพลเมืองของประเทศไทยเช่นกัน จึงควรได้รับความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในหมวดนี้ด้วย

ด้วยเหตุนี้ จึงต้องทำความเข้าใจความหมายของคำว่า “สิทธิและเสรีภาพ” ตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทว่ามีขอบเขตเพียงใด เพื่อให้ทราบว่าคนพิการมีสิทธิและเสรีภาพอย่างไรตามกฎหมายไทย

ความหมายของคำว่า “สิทธิ” (Rights) ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หมายถึงอำนาจที่กฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองแก่บุคคลในอันที่จะกระทำการใด หรือไม่กระทำการใด โดยบุคคลอื่นจะต้องให้ความเคารพ จะละเมิดล่วงเกินหรือกระทำการใด ๆ อันก่อให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อสิทธิของบุคคลไม่ได้ ทั้งนี้ บุคคลเป็นผู้เลือกใช้สิทธินั้นเองโดยไม่มีผู้ใดมาบังคับได้ และไม่ว่าจะเป็สิทธิประเภทใดไม่มีการบังคับว่าต้องใช้สิทธินั้นเสมอไปจะใช้หรือไม่ใช้สิทธิที่ตนเองมีอยู่ย่อมเป็นไปตามความสมัครใจของผู้มีสิทธิดังกล่าว และไม่ถือว่าเป็นการผิดกฎหมายหรือได้รับโทษแต่ประการใด สิทธิตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจึงเป็นสิ่งที่ต้องผูกพันองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐทั้งหมดที่จะต้องให้ความเคารพ ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สิทธิเหล่านั้นมีผลใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดสิทธิของประชาชนชาวไทยไว้ ดังนี้ ยกตัวอย่าง เช่น 1. สิทธิในครอบครัวและความเป็นอยู่ส่วนตัว คนไทยทุกคนย่อมได้รับความคุ้มครองเกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัว 2. สิทธิในการรับการศึกษาอบรมบุคคลย่อมมีความเสมอภาคในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างมีคุณภาพและทั่วถึงโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 3. สิทธิในการรับบริการทางด้านสาธารณสุขอย่างเสมอภาคและได้มาตรฐาน สำหรับผู้ยากไร้จะได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 4. สิทธิที่จะได้สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยรัฐจะให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะแก่บุคคลในสังคม เป็นต้น

ความหมายของคำว่า “เสรีภาพ” (Liberty) คือ ความเป็นอิสระของบุคคลในการกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามความประสงค์ของตนโดยไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น และ การทำนั้นต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น เช่น เสรีภาพในการพูด มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะพูดอะไรก็ได้ ถ้าไม่เป็นการดูหมิ่น หรือหมิ่นประมาทผู้อื่น เป็นต้นซึ่งเสรีภาพใดที่มีกฎหมายรับรองและคุ้มครอง เสรีภาพนั้นอาจเป็นสิทธิด้วย จึงมักมีผู้เรียกรวมกันว่า “สิทธิเสรีภาพ” รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งได้แก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดเสรีภาพของประชาชนชาวไทยไว้ ดังนี้ ยกตัวอย่างเช่น 1) เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ 2) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นผ่านการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น 3) เสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม เป็นต้น

สิทธิและเสรีภาพดังที่ได้ยกตัวอย่างข้างต้นนี้ คนพิการทุกระดับความพิการ ทุกเพศ และทุกวัย ในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศไทยย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมเช่นกัน โดยมีสิทธิเสมอภาคกับบุคคลทั่วไปและไม่มีทางเลือกปฏิบัติ รวมทั้งได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนาที่ดี ตลอดจนได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมอย่างเสมอภาคกับคนทั่วไปจากรัฐบาล ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญจึงได้บัญญัติให้การรับรองสิทธิที่คนพิการพึงได้รับให้ชัดเจนขึ้นในมาตราต่างๆ ดังนี้

1. มาตรา 4 กล่าวถึงสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เสรีภาพและความเสมอภาค หมายถึง บุคคลทุกคนไม่ว่าใครคนใดคนหนึ่ง

2. มาตรา 28 บุคคลสามารถที่จะยกเป็นข้อต่อสู้ในศาลได้ เมื่อถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้

3. มาตรา 30 กล่าวถึงความเสมอภาคของบุคคลตามกฎหมาย ความเสมอภาคระหว่างเพศระหว่างหญิง ชาย รวมถึงการห้ามเลือกปฏิบัติ ทั้งในเรื่องศาสนา การศึกษาถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ สภาพทางกายหรือสุขภาพ ซึ่งครอบคลุมถึงความพิการด้วย แต่เนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลง การมองเรื่องความพิการซึ่งเป็นเหตุปัจจัยหนึ่งของการเลือกปฏิบัติที่ละเมิดสิทธิศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เสรีภาพ ความเสมอภาค ได้วิวัฒนาการไปสู่ความซับซ้อน ดังนั้นคำว่าความพิการจึงไม่ได้เป็นเรื่องทางสภาพทางกายหรือสุขภาพเท่านั้น แต่เป็นเงื่อนไขทางสังคมที่เข้ามามีบทบาทต่อบุคคล เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ จารีตประเพณี คติต่าง ๆ เจตคติ ทัศนคติกฎหมาย และรวมถึงบริการโทรคมนาคมที่ก่อให้เกิดความพิการ ฉะนั้นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างเรื่องความพิการจะกระทำมิได้ การเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรมนั้นไม่มี เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 วรรค 4 จึงได้จัดมาตรการขึ้น เพื่อส่งเสริมให้บุคคลมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

4. มาตรา 40 การส่งเสริมสิทธิคนพิการไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยเฉพาะสิทธิการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

5. มาตรา 40 (6) ได้กล่าวถึงเรื่องการอำนวยความสะดวก ให้กลุ่มบุคคลต่าง ๆ รวมถึงคนพิการ ให้สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้

6. มาตรา 49 กล่าวถึงเรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมกันในเรื่องการศึกษา โดยกำหนดให้คนพิการได้รับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้สามารถเข้าถึงการศึกษาเท่าเทียมกับคนอื่นได้จริง ประเด็นคือ คนพิการจะสามารถได้รับประโยชน์ เข้าถึงสิทธิทางการศึกษาเท่าคนอื่นนั้นจะมีค่าใช้จ่ายสูงกับบุคคลทั่วไป ดังนั้นรัฐจึงต้องจัดสรรงบประมาณพิเศษเพราะถ้าได้เท่ากับคนปกติ ก็ไม่พอที่จะทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงการศึกษาได้จริง

7. มาตรา 54 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการและอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ และความช่วยเหลืออย่างเหมาะสมจากรัฐ ซึ่งเป็นการกล่าวถึงสิทธิโดยตรงของคนพิการในเรื่องของ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เสรีภาพ ความเสมอภาค

8. มาตรา 80 ไม่ได้บอกว่าเป็นสิทธิ แต่กำหนดเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องสงเคราะห์พัฒนา จัดสวัสดิการเพื่อให้คนพิการสามารถพึ่งตนเองได้

9. มาตรา 152 กำหนดว่าถ้ามีการเสนอพระราชบัญญัติที่มีผลกระทบหรือที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการผู้ด้อยโอกาส หากไม่มีการตั้งกรรมาธิการเต็มสภา นั้น ก็ให้องค์กรของคนพิการ หรือองค์กรของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ เข้าไปเป็นกรรมาธิการเพื่อไปพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวหนึ่งในสาม ทั้งนี้โดยมีสัดส่วนหญิงชายที่เท่าเทียมกัน ดังนั้นมาตรานี้จึงเป็นการเปิดทางไปสู่สิทธิอื่นๆนั้นคือการมีส่วนร่วม เพราะถ้าไม่มีส่วนร่วมโอกาสที่จะได้เข้าไปแสดงสิทธินั้นก็จะเป็นไปได้ยาก

5.2 การให้คำจำกัดความคำว่า “คนพิการ” ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

คำว่า “คนพิการ” ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 คือ บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรค ในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

5.3 การให้คำจำกัดความคำว่า “คนพิการ” ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

คำว่า “คนพิการ” ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 คือ บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจอารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อสามารถปฏิบัติกิจกรรม ในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้ อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด นิยามดังกล่าว เป็นนิยามที่ทางกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำการศึกษาพิจารณาจนได้ความหมายที่ค่อนข้างครอบคลุมเนื้อหาความพิการได้ทั้งหมด และได้สร้างกลไกให้สามารถเพิ่มเติมลักษณะความพิการได้ โดยกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

5.4 สิทธิประโยชน์ที่คนพิการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติรับรองสิทธิประโยชน์ของคนพิการไว้หลายประการ ดังนี้

- (1) สิทธิในการได้รับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล รวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และกรณีอื่น เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น (มาตรา 20 (1))
- (2) สิทธิในการได้รับการศึกษาตามความเหมาะสม และการได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาสำหรับคนพิการ (มาตรา 20 (2))
- (3) สิทธิในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ มาตรการต่างๆ เพื่อการมีงานทำ และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพ (มาตรา 20 (3))
- (4) สิทธิในการได้รับการยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างเต็มที่โดยเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป (มาตรา 20 (4))
- (5) สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบายและกิจกรรมอื่น อันเป็นการให้บริการสาธารณะ และการช่วยเหลือทางกฎหมาย (มาตรา 20 (5))
- (6) สิทธิในการสื่อสาร การโทรคมนาคม เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร สำหรับคนพิการ (มาตรา 20 (6))
- (7) สิทธิในการได้รับบริการล่ามภาษามือ (มาตรา 20 (7))
- (8) สิทธิในการมีสัตว์นำทาง เครื่องมือที่ใช้ในการนำทาง หรือสิ่งอื่นใดคิดค้นไว้ในยานพาหนะหรือสถานที่ใด และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือคนพิการ (มาตรา 20 (8))
- (9) สิทธิในการได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการ (มาตรา 20 (9))
- (10) สิทธิในการได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการเพื่อสวัสดิการอื่น (มาตรา 20 (10))
- (11) สิทธิในการได้รับสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดู (มาตรา 20 วรรคสาม)
- (12) สิทธิในการได้รับความคุ้มครองและการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (มาตรา 15 มาตรา 16 และมาตรา 17)
- (13) สิทธิในการได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี (มาตรา 10 วรรคห้า)
- (14) สิทธิในการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการของเอกชน (มาตรา 33)

สิทธิดังกล่าวเป็นการรับรองสิทธิประโยชน์ของคนพิการเป็นการทั่วไป ซึ่งจะมีการกำหนดรายละเอียดเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ตามสิทธิประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานของรัฐกำหนดขึ้น นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายเฉพาะเรื่องที่กำหนดสิทธิประโยชน์ของคนพิการเพิ่มเติมหรือกำหนดรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิไว้ด้วย เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

5.5 การมีส่วนร่วมของคนพิการและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้สิทธิคนพิการและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในการมีส่วนร่วมดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองคนพิการดังต่อไปนี้

- (1) การได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและอนุกรรมการตามกฎหมาย (มาตรา 5 และ มาตรา 11)
- (2) การได้รับการรับรองเป็นองค์กรด้านคนพิการ (มาตรา 6 (10))
- (3) การได้รับการสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการ (มาตรา 13 (4))
- (4) การร้องเรียนและสิทธิในการฟ้องคดี (มาตรา 16 และมาตรา 17)
- (5) การช่วยเหลือผู้ช่วยคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ (มาตรา 20)
- (6) การได้รับการสนับสนุนจากกองทุน (มาตรา 26 และมาตรา 27)

6. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วในส่วนของ การวิเคราะห์สภาพปัญหาของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 สมควรที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดประสิทธิภาพขึ้น ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดสิทธิคนพิการในการเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด

เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดไว้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดให้คนพิการมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

- (1) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการและความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ในการนี้ เมื่อคนพิการร้องขอเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารหรือใช้สิทธิประโยชน์ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนั้นมีหน้าที่ชี้แจงรายละเอียดและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการเพื่อให้สามารถใช้สิทธิประโยชน์นั้นได้
- (2) ในกรณีที่คนพิการประสงค์จะใช้สิทธิประโยชน์ในเรื่องใดตามพระราชบัญญัตินี้ คนพิการมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการสนับสนุนหรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้คนพิการนั้นสามารถใช้สิทธิได้อย่างเหมาะสมกับสภาพ